

In vele
rische
el aan
lerwijs
k niet
mocht
erveld
en kon
re zou
voords
in der
aaron
ken op
ongen.
in vol
lester-
voor-
culteit,
n door
andere
r meer
dracht

Vrije
de kerk
t ant-
gege-
kerken
komen,
formu-

en strijd
lit reeds
verloof-
in haar
te daar-

het zich
loor een
ginselen
ter over-
er met
althans

moemde
e Theo-
ontmoet-
betsing

cheiden
nevens
men nu

naarvoor
ad, doch

erd van
aar haar
was tot
de eene
wij, ge-
lossen,
gevaagd
lit niet
it geval
was.

ndering
jds als
ij, maar

dat de
faculteit

s, die in
id moet
beginsel

en.

n profe-

schening
logische
udenten
gedaan.
n komt,
althans
enen.

ade ook
in den
rktisch
leen de

ngstel-
erk nog
niversi-
ingsel
illings-
lthheid
bestre-
op een
venveel
panaise
Hooger
npathie
ag van
geerte,
or alle
int van

schuld,
niet is,
e Vrije
sel. Ze
in den
ardoor
t van
er met
te ko-
it be-
dangen
ongen,
arakter
zijn ge-
an een

oordat
hem te
preci-
enigje
enkele
t om-
delijke
formu-

gaarne
vangen

op de vraag, aan wie het te wijten is, dat de Vrije Universiteit voor de Ned. Herv. kerk en de Gereformeerde broeders in deze kerk niet langer tot een zegen kan zijn?

Aan Mr. Scholking is het althans niet onbekend, dat een zijner voorgangers te Koudum bij de oprichting der Vrije Universiteit met enkele andere broeders aan de Synode der Herv. Kerk het verzoek deed, ook voor de kweekelingen der Vrije Universiteit de deur tot het predikambt open te zetten. Maar de Synode weigerde dit. Trots den predikanten-nood in de Hervormde Kerk; trots het feit, dat het beginsel der vrije studie steeds in de Gereformeerde Kerken gehuldigd is; trots het diepe verval der Theologie aan de Staatsuniversiteiten, mochten de kweekelingen der Vrije Universiteit geen kerkelijk examen in de Herv. Kerk afleggen en niet door haar gemeenten beroepen worden. Een exclusivisme, dat in heel de historie der protestantische kerken te vergeefs zijn weerga zoekt.

Een tweede vraag is, waar en wanneer de Vrije Universiteit als zodanig zich in den kerkelijken strijd tijdens de Doleantie gemengd heeft?

Mr. Scholking is te goed met de historie op de hoogte om niet te weten, dat toen de eerste kweekeling der Vrije Universiteit gereed was en aan de theologische faculteit om advies vroeg, hoe hij aan een kerkelijke bediening zou komen, de faculteit pertinent gewelgert heeft hieromtrent eenigen raad te geven. Noch de theologische faculteit als zodanig, noch de Vrije Universiteit, heeft in die dagen één stap gedaan, waardoor het kerkelijk geding binnen de muren der academie werd binnengehaald. Wel is het volkomen waar, dat twee hoogleraren der theologische faculteit voor een niet gering deel de beweging der doleantie hebben geleid, maar zij deden dit niet in hun kwaliteit als hoogleraar aan de Vrije Universiteit, maar als leden van den Amsterdamschen kerkeraad. Het lasterpraatje, dat de doleantie ontstaan zou zijn om de studenten der Vrije Universiteit een plaats te bezorgen, behoeft niet weerlegd te worden. Het is met de historie lijnrecht in strijd. Integendeel, de Vrije Universiteit heeft zorgvuldig vermeden, ook maar één stap te doen, die haar in den kerkelijken strijd kon betrekken. Professor Hoedemakers, die kerkelijk een ander standpunt innam, ging eigener beweging en niet gedwongen van de Vrije Universiteit weg. En Mr. Scholking, die aan de Vrije Universiteit studeerde bleef in de theologie en in de rechten, niettegenstaande het zijn voornemen was in de Hervormde kerk predikant te worden, moge openlijk getuigen, of hetzij van de zijde der hoogleraren of van zijn medestudenten, hem deswege eenige moeilijkheid bij zijn studie in den weg is gelegd. Trouwens, tot op den huidigen dag toe zijn de statuten der Vrije Universiteit nog ongewijzigd; noch van directoren, noch van curatoren, noch van de professoren, noch van de studenten wordt geëischt, dat zij tot een bepaalde kerk zullen behoren. Eisch is alleen, dat zij zullen instemmen met den grondslag der hogeschool, dat is met de Gereformeerde beginselen en de drie Formuleren van Eenigheid. Hoe kon Mr. Scholking dan beweren, dat de Vrije Universiteit haar beginsel verloorde of in den kerkelijken strijd zich heeft gemengd?

En in de derde plaats zij aan Mr. Scholking gevraagd, of een Theologische faculteit haar universitair karakter verliest en een „kerkelijke opleidingschool“ wordt, wanneer zij niet een groep van Gereformeerde kerken in contractueel verband treedt en aan deze kerken een zeker zeggenschap over haar hoogleraren toekent?

Onze Gereformeerde vaders te Dordt oordeelden er anders over. Zij eischten juist krachtens het Gereformeerde beginsel een verband tusschen de Kerk en de Theologische faculteit. En zoo weinig is ook van onze zijde tegen zulke een contractueel verband met de Kerk berwaargemaakt, dat de *Hervormde* in 1870, toen zij het seminarisch standpunt bestreed en voor de oprichting eener vrije Christelijke Universiteit ijverde, er op wees, dat de Kerk met deze Universiteit een contract kon aangaan, waarbij de benoeming der hoogleraren in de Theologie aan de Kerk werd overgelaten, of aan de Kerk het recht werd gegund eigen hoogleraren aan te stellen, zoo dikwijls de keuze van de Curatoren der vrije inrichting naar reden tot bedachtzaamheid gaf.

Verband met de kerk, mits dit verband contractueel zij en daardoor de Universiteit altoos het recht behoudt haar zelfstandigheid te bewaren, moet er zijn. De vraag kan dus alleen zijn, met welke kerk dit verband moest worden aangegaan. En zou Mr. Scholking nu waarlijk meenen, dat de synode der Hervormde kerk de aangewezen macht was, om bij de poort eener Gereformeerde faculteit de wacht te houden voor de zuiverheid der belijdenis? Of stemt bij zelf ons niet toe, dat de Gereformeerde kerken, als instituut genomen, de eenige kerken zijn, waarmee de Vrije Universiteit in zulk een nader verband voor haar Theologische faculteit treden kon?

Natuurlijk kan er verschil bestaan over de praktische vraag, hoe dit verband geregeld moet worden, opdat het universitair karakter niet te loor ga en de faculteit niet de facto een seminarie worde. Maar wanneer Mr. Scholking ons verwijt, dat de faculteit thans reeds een *kerkelijke opleidingschool* werd en ter wille van het belang het universitair beginsel verloorde werd, dan zij hem toch in volen ernst de vraag gedaan, of hij dan alleen niet weet, dat de strijd in onze kerken, waarmee we nu reeds tien jaar bezig zijn, juist daarvoor gaat, dat de Vrije Universiteit haar Theologische faculteit niet prijs wil geven. Als de Vrije Universiteit morgen den dag bereid was, haar faculteit door een seminarie te vervangen, dan ware zelfs met Prof.

Lindeboom, den vurigsten voorstander der seminariatische opleiding, de peis getroffen. Juist omdat de Vrije Universiteit krachtens haar beginsel dit offer niet brengen kan, wordt een broederstrijd gestreden, die voor het broederhart wel het pijnlijkst is.

Aan dit drietal vragen, de historie rakende, zij nog een laatste toegevoegd, die het hart raakt.

De Vrije Universiteit heeft het gewaagd, hoe klein ook in kracht, om op het gebied der wetenschap het pleit weer op te nemen voor de Gereformeerde beginselen.

Ze kan daarbij alleen rekenen op den steun, de sympathie, de gave, het gebod van hen, die de Gereformeerde belijdenis liefhebben.

Is die steun, die gave, dat gebod, die sympathie van de Gereformeerde broeders uit de Hervormde kerk haar geworden?

Zij het dan al zoo, dat na de doleantie het verschillend kerkelijk standpunt der Theologische faculteit voor deze broeders onbruikbaar maakte, en het onderwijs van moderne en ethische hoogleraren, omdat zij *hervormd* zijn, te verkiezen is boven de colleges van Gereformeerde hoogleraren, omdat deze niet-hervormd zijn, — behoeft dit deze Gereformeerde broeders te verhoinderen, althans voor de rechtsgeleerde en literarische faculteit sympathie te gevoelen en te uiten?

Mr. Scholking spreekt van *kerkisme*. Maar eilieve, is er enghartiger kerkisme denkbaar, dan dat men alleen ter wille van het kerkelijk vraagstuk breekt met een hogeschool, met wier Gereformeerde grondbeginsel men het van harte eens is?

De Vrije Universiteit heeft deze breuke nooit gewild. Ze neemt dankbaar den steun aan van allen, die haar grondslag beaamen. Ze opent haar scholen voor studenten van elke kerk. Zij is nog nooit *kerktisch* geweest.

Maar de liefde kan niet van één kant komen.

Mr. Scholking heeft steeds warme liefde voor de Vrije Universiteit getoond. Daarom zal hij te beter verstaan, wat met deze vraag aan de Gereformeerde broeders in de Hervormde kerk is bedoeld.

Voor Kootwyls Scholen.

Ingekomen bij Ds. HOUTZAGERS: Van den heer J. J. Koning te Leiderdorp f 10; van den heer A. Bredée te Amsterdam uit de Unie-collecte f 30.25.

Ingekomen bij Ondergeteekende van den heer J. Vsebrand te Amsterdam aan giften en contributien bij Z.E.d. Ingekomen en in de *Amst. Kerkbode* verantwoord de somma van f 100. In hartelijken dank ontvangen.

D. HULLEMAN,
Kootwyls, Penningmeester.

Uit de Pers.

In *Excelsior* staat een schoon woord over de Christelijke sluiting van het huwelijk, dat de aandacht ook onzer lezers verdient.

Is Gods Woord de grondslag des huwelijks en dat zoowel het algemeene Godswoord, dat het huwelijk ingesteld heeft, als ook het bijzondere Godswoord, 't welk d't huwelijk gesloten en deren man en deze vrouw tot elkander gevoerd heeft, dan moet dit ook in de regeling van het huwelijk leven zijn uitdrukking vinden.

Dit geschiedt reeds aanstaans met het begin van het huwelijk, wanneer aan de plaats, welke door de verkondiging des Goddelijken Woords gewijid is, in het huis des Heeren, de voltrekking des huwelijks voltooid, de algemeene zegen, welken God op het huwelijk gelegd heeft, over dit echt paar afgesmeekt en ten laatste ook nog een bijzonder Godswoord uit de Heilige Schrift aan de jonge-heden op hun gemeenschappelijke levensweg medegegeven wordt. Daarmede is niet gezegd, dat aan het burgerlijk huwelijk voor de wereldlijke overheid geen ordinantie des Hee. en ten grondslag ligt. Dit zou eerst dan het geval zijn, wanneer het kerkelijk huwelijk als een geheel op zichzelf staande actie beschouwd. En dit is zoo niet; integendeel. Burgerlijk en kerkelijk huwelijk behooren bij elkaar als de twee handelingen, zonder welke geen christelijk huwelijk gesloten wordt. Het huwelijk tusschen man en vrouw krijgt daar door eerst zijn beslag. We hebben hier wel op te letten, wijl aan de eene zijde vaak het kerkelijk huwelijk, aan de andere zijde het burgerlijk huwelijk wordt onderschat. Met name het kerkelijk huwelijk heeft voor velen zijn waarde verloren en is daardoor op den achtergrond geraakt, terwijl velen, die het strouwen in de kerk nog zoeken, er alleen maar een plechtigheid in zien, waardoor de zegen des Heeren afgesmeekt wordt. Nu is dit zeer zeker te verstaan. Actie werkt altoos reactie en zoo is het ook in deze quæstie gegaan. Van de eene zijde toch werd het voorgesteld, alsof het huwelijk een kerkelijke instelling, van de andere zijde alsof het een overheidsinstelling was. En het zijn deze valse meeningen, welke de verwarring hebben doen ontstaan.

Huwa, of liever nog trouwen, is elkander trouw beloven en en deze verklaring sluit aanstonds alle misverstand uit. Trouw beloven, dat kan noch de overheid, noch de kerk voor een jongeling en jongedochter, die voo taan met elkander lief en leed willen deelen, maar dit moeten zij zelf doen. En wij die beide personen een familie hebben en deze beide families door die daad der jongelieden in nauwere betrekking tot elkander komen; meer nog, wijl wonderheide de vader, als familiehoofd, zijn kinderen in zulke ingrijpende zaken niet onbe-perkt mag laten handelen, is het huwelijk iets, dat uit het familieleven zelf opkomt. Zoo was van den beginne aan 't Heeren ordinantie en zoo lezen we het dan ook herhaaldelijk in de Schrift, de zegen des Heeren, die ons kan verhalen, hoe het v an den beginne is geweest.

Toen nu later meer en meer de overheid opkwam, trad deze ook in huwelijksaangelegenheden aan vullend op. Het leven onder een overheid toch bracht rechten en verplichtingen mee. En om zich nu te vergewissen van het nakomen van die verplichtingen, maar anderszids ook, om van haar zijde die rechten te verzekeren in hoofdzaak met betrekking tot de kinderen welke uit het huwelijk zouden geboren worden, trad de overheid mede in het sluiten van het huwelijk op. En daar zij dit deed als Gods dienaar, mag ook hiervan worden gesproken als van een ordinantie Gods. Maar daarna volgt nu dan ook, dat de kerk geen minder aandeel in zake het huwelijk voor zich oprecht. Zijn zij, die zich in het huwelijk willen bezwigen leden eener maatschappij, — heilighen en heiliger nog is het, dat zij ook leden zijn eener gemeente Gods, die eveneens toezicht op haar leden hebben en houden moet. De kerk zij dus niet met minder tevreden. En zij mag dat ook niet, evenmin als haar leden. Als Gods ware kinderen toch er-

kennen, dat geen huwelijk waarlijk gesloten is, tenzij het in den hemel zijn sanctie hebbe ontvangen en de band n door Gods vaderhand zelf zijn ge-legd, zonden ze dan niet verlangen, d t ook zij dienaar in zijn gemeente hun huwelijk zichtbaar sloot? Maar er is nog meer. Uit het huwelijk wordt niet alleen de maatschappij, maar ook de kerk en Gods koninkrijk gebouwd. Kinderen, uit Christen ouders geboren, worden geboren in het genade verbond. De kerk, als uitdeler der verborgenheden Gods, hebbe ook voornamelijk daarom in zake het huwelijk toezicht op haar leden, en wat den leden zelf aangaat, den gedachte vooral welke een ieder op, het sluiten van zijn huwelijk ook in 't Heeren gemeente en door zijn dienaar te doen plaatshebben.

Kwame het kerkelijk huwelijk maar meer en meer in eere en leerde men er de diepe betekenis van verstaan! Het zou heiligend werken en ten zegen zijn, ook voor het latere kerkelijk leven. Want door het kerkelijk huwelijk wordt reeds aan stonds het huisgezin, dat de jongelieden grondten, als een bouwsteen ingevoegd in het groote gees telijke gebouw de gemeente van Jesus Christus. Daarom moet ook als plaats voor deze plechtigheid niet — althans niet in den regel — het huis, maar de plaats, waar de gemeente samenkomt om Gods Woord te hooren, de kerk, gekozen worden. En wat men ook hier en daar moge inbrengen ten voordeele van het voltrekken des huwelijks aan huis, dit blijft toch zeker, dat de gang naar het Gods-huis aan het weren en de betekenis der handeling beter beantwoordt.

De grond en betekenis van het kerkelijk huwelijk is hier volkomen terecht aangegeven. Wie alleen door de burgerlijke overheid het huwelijk laat bevestigen, maar de kerkelijke in zegening achterwege laat, mist den daarmede de gemeente Gods, in wier midden het nieuw ge-vormde gezin als een levende steen moet wor den ingevoegd.

Het Christelijke huwelijk behoort in de Kerk van Christus door Zijn dienaar te worden bevestigd.

Officiële Berichten.

Aan de Kerkeraaden der Gereformeerde Kerken in Zeland.

De classis Axel heeft in hare vergadering van 30 Oct. jl. het volgende voorstel aange-nomen:

De classis, met leedwezen gezien hebbende het feit, dat de Generale Synode de Kerken niet in de gelegenheid heeft gesteld een oordeel uit te spreken over het voorstel Bavink c.s. in zake Opleiding, spreekt uit:

a. dat zij het wenschelijk acht de bestaande vacatures aan de Theol. School te laten voort-duren, totdat

b. de Kerken zich zullen hebben uitgesproken of zij tot uitvoering van dit voorstel wenschen over te gaan.

De classis Axel brengt langs dezen weg dit voorstel ter kennis van de kerkeraaden, in af-wachting of de kerkeraaden en classes zich hierbij zullen aansluiten, om zoodoende eene nitspraak in dezen van onze provincie uit te lokken.

Namen de Classis,
K. J. KAPTEIN, Scriba,
J. THOLEN, Praeses.

Classis Woerden.

Vergadering op Donderdag 13 Nov. te Alfen, aanvang 9 ure.

Voorstel van de Kerk van Woerden:
De Raad der G. Kerk van Woerden:
ten eerste betreurende de houding der min derheid op de Gen. Synode te Arnhem in zake het vraagstuk der opleiding;
ten volge begrijpende, dat de Prof. Bavink en Biesterveld hun positie onhoudbaar achten aan de Theol. School, tengevolge van het niet uitvoeren van het besluit, door de Synode ge-nomen ten opzichte van het voorstel Bavink-Rutgers; evenwel zijn smart uitsprekende over de benoeming van de ijde der V. U. in het stadium waarin wij thans verkeeren, en het aan-nemen der benoeming door genoemde heeren, die, naar de meening des kerkeraads, gewacht moesten hebben met het nemen van een be-slissing tot de Kerken zich hadden uitgesproken over de handelingen der Synode in zake de Theol. School; als zijnde nu het werk der ver-eeniging van beide scholen in hooge mate be-moelijkend;

vernamende hebbende, dat thans benoemingen zijn geschied aan de Theol. School, waar, naar de meening des kerkeraads, op dit oogenblik, van geen benoemingen sprake had mogen zijn, waarom de kerkeraad den wensch uitspreekt, dat de benoemde heeren voor de benoeming bedanken, en geen verdere benoemingen plaats grijpen;

stelt aan de Classe voor:

a. dat zij haar volledige instemming betuige met het ter Synode te Arnhem aangenomen voorstel-Bavink-Rutgers; en dat zij aandringt op het bijeenroepen eener vervroegde Synode, waar tot uitvoering worde besloten van het voorstel-Bavink-Rutgers.

Namen de roepende Kerk,
J. W. GUSST, Praeses,
W. SNEEL, Scriba.

Woerden, 3 Nov. 1890.

Buitenland.

Engeland. Een pleidooi voor vrije zitplaatsen De Leeuw-preek.

De redacteur van een blad dat te Leicester verschijnt, heeft zich de moeite gegeven de verschillende kerken in de stad zijner inwonning te bezoeken, om het resultaat van zijn onder-zoeken op dit gebied in zijn blad te kunnen mededeelen. Zoo heeft hij gedurende vele maan-den 150 kerken bezocht, terwijl daarin godsdienstvereenigingen gehouden werden. Als resultaat van zijn bezoeken brengt hij de vol-gende scherpe critiek uit. Voorreest klaagt hij er over, dat zoo weinig predikers van hart tot hart spreken. Maar al te velen zijn „smeders van phrasen“ (phrase builders). Overal waar hij een prediker vond die „diep gevoelde“ en aan wien het te merken was, dat hij het eeuwig welzijn van zijn hoorders zocht, was gewoonlijk „een groote vergadering en een ware gods-dienstige geest“. Ook viel het den redacteur op, dat er zoo weinig mannen de samenkomsten der gemeente bezoeken. Ditzelfde valt helaas ook in Duitschland en vooral in de Roomsche kerk van Frankrijk op te merken!

Het bovenstaande zouden wij echter de ver-melding niet waard achten, als niet de redac-teur van het Leicesterse orgaan *The Guardian* ook gewezen had op de noodzakelijkheid om in de kerken vrije zitplaatsen te geven. Bij zijn tochten door de stad werd het hem duidelijk,

dat in die kerkgebouwen waar men het stelsel van vrije zitplaatsen volgde, de kerken het meest gevuld waren.

In het Engelse Christelijke blad waarin wij deze mededeeling vonden, werd daaraan toe-gevoegd, dat Leicester een stad is, waar toe-standen heerschen als overal elders. Het schreef er ook bij, dat nog zoo weinig kerken hunne roeping gevoelen om ook de menigte, die buiten de kerk staat, te trekken en te beaarden. En het is ook niet te ontkennen, dat wanneer iemand in eene kerk komt en de koster staat hem alleen aan een plaats af, wanneer hij een silversukje wil offeren, hij een geheel anderen indruk krijgt van de gemeente des Heeren, dan wanneer iemand hem uitnodigt om zonder vergoeding hier of daar plaats te nemen.

Eik jaar wordt in de Episcopale kerk van St. Katharine Cree in Engeland de Leeuw-preek gehouden. Jaren geleden reisde een ze-kere John Gayer in Arabië. Hij dwaalde van de karavaan, waartoe hij behoorde, af, en werd door den nacht overvallen. Een leeuw kwam toen op hem af, en om den koning der wou-den van zich af te houden, had Gayer alleen het „child des geloofs“. Hij bad vuriglijk tot den Heere en het roofdier deed hem niets. Den volgenden morgen vond hij zijn karavaan terug. Toen hij in Engeland terugkeerde was, schonk hij aan de kerk van St. Katharine Cree een som gelds, met de bepaling dat elk jaar een preek zou gehouden worden om het den menschen van eeuw tot eeuw duidelijk te ma-ken, dat in hachelijke oogenblikken in het leven alleen uitkomst van den Heere is te verwachten. Dit jaar werd de Leeuw-preek uitgesproken door Rev. A. B. Boyd Carpenter.

Frankrijk. Opheffing van staatstrac-tement voor de Kerken?

De *Figaro* heeft, naar zij beweert, een onder-zoek ingesteld bij eenige voornamste predikanten en rabbijnen te Parijs over de vraag, hoe zij denken over de voorgestelde intrekking van de staatstractementen van Godsdienstleeraren. Het bleek dat allen voorstanders van dien maatregel waren. De Synode der Gereformeerde Staatskerk leeft zich in 1872 reeds in dien geest uitgesproken en de kerken uitgenoo-digd, zich op de scheiding van kerk en staat voor te bereiden. De Gereformeerden hebben onlangs 1,200,000 francs bijeenge-bracht voor buitenlandsche zending, en geven jaarlijks 500,000 francs uit om kleine gemeenten van predikanten te voorzien. Het komt ons voor, dat de *Figaro* hier slecht is ingelicht. Wellicht heeft men hier de vereniging tot Evangelisatie van Frankrijk op het oog, die evangelisatieposten sticht en onderhoudt.

Wat hiervan zij, de Fransche Gereformeerden, die op een zielental van 6 à 800,000 geschat worden, kunnen de 11½ miljoen francs, die de staat hun toelagt, best voor predikantstrac-tementen bijeenbrengen. Zij kunnen dit, want zij hebben vele goeieden onder hunne leden. Maar of zij het zullen doen?

Wij zouden het een zegen achten, als zij er toe gedreven werden, doordat de Regering eenvoudig het budget van eeredienst liet ver-vallen.

Doch wij houden het er voor, dat het niet spoedig tot de verbreking van het concordaat komen zal.

Napoleon, die het bekende concordaat (over-eenkomst) met den paus trof, wist wel wat hij deed. Door de Fransche geestelijkheid met staatstractement te begiften, belemmerde hij niet weinig de vrijheid der kerk.

Dit kwam in de laatste jaren helder aan den dag. De Fransche regering heeft de bevoegd-heid om zulke bisschoppen en lagere geeste-lijken, die zich niet naar den zin van de re-gering gedroegen, te straffen door inhouding gedurende zekeren tijd van hun tractement. Wanneer een bisschop of een pastoor zich met verkiezingszaken bemoeit in een aan de heer schende regering vijandigen zin, dan kan men hem nu nog klein maken door hem eenige maanden of jaren geen geld uit te keeren.

Het spreekt wel van zelf, dat bezadigde lieden, die de vrije ontwikkeling der kerk als een gevaar vreezen, daarom niet voor opheffing van het con-cordaat zijn. Alleen heethoofden, die door het op-treden van den minister-president tegen de niet erkende Roomsche congregatie, voet hebben ge-kregen, eischen dat de verschillende kerken geen cent meer uit de Staatskas zullen ontvangen. Wie op den duur den boventoon zullen hebben, is niet te zeggen. Wellicht komt er in Frankrijk door het onbesnide optreden van het ministerie Combes een ommekeer op staatkundig gebied, waardoor de tegenwoordig zoo bestreden en uitgeworpen clericalen aan het bewind komen.

In elk geval zullen de Protestantische Kerken wel doen, met zich op de opheffing van het budget van eeredienst voor te bereiden. De officiële Synodale organisatie kan daarbij uit-stekend dienst doen.

N. Amerika. Herziening der belijde nis in de Presbyteriaansche kerk.

(Vervolgd.)

Art. IV spreekt over de schepping. Daarin wordt o. m. gezegd, dat de mensch nog in staat is om te kiezen tusschen goed en kwaad, terwijl toch de de Schrift leert, dat de mensch van nature dood is in zonden en misdaden, en daarom niet in staat is het goede te kiezen.

Art. V handelt over de zonde. Het zegt: „Niemand kan zalig worden dan door zijn genade“, maar er wordt niet bij gezegd, dat het de genade in Christus is, die zalig maakt.

Art. VI handelt over de Genade Gods. Naar het ons voorkomt, worden niet altijd genade en liefde behoorlijk onderscheiden. Verder wordt over Christus gesproken als den Zaligmaker van alle zondaren, en Gods liefde als voor alle zon-daren in de gave van Christus en over de aan-bieding van eene algemeene zaligheid aan alle menschen. Ook leert het artikel dat God een weg ten eeuwigen leven voor het gehele menschedom heeft geopend. Dat alles riekt naar de leer van de algemeene verzoening. Zeker, Christus is een verlosser van alle zondaren. Doch wie worden zondaren voor God? Toch niet alle menschen?

Art. VII spreekt van de verkiezing. Het zegt: „Wij gelooven, dat allen, die in hunne kindsheld sterven, en alle anderen gegeven door den Vader aan den Zoon, die buiten het bereik zijn van de uitwendige middelen der genade, door Christus worden wedergeboren en gezaligd door den Geest“. Dit veronderstelt, dat allen die in hunne kindsheld sterven, alle idioten en het meereendel der heidenen door den Vader aan den Zoon gegeven zijn. Deze veronderstelling is in tegenspraak met de duidelijkste uitspraken van Gods Woord. Bevatte zij waarheid, dan moesten alle kerken den zondingsarbeid staken, want de heidenen, die door het woord der pre-diking bereikt worden, loopen daardoor gevaar om verloren te gaan, terwijl zij anders zeker zouden zalig worden.

In Art. VIII wordt gesproken over „Onze

Heere Jesus Christus“. Het verklaart Hem te zijn de Middelaar „voor ons menschen en voor onze zaligheid“. „Voor ons heeft Hij alle gerechtigheid volbracht“. „Voor ons stond Hij uit de dooden op“. Dit „voor ons“ schijnt niet te doelen op de ware kerk, of de oprechte ge-loovigen, maar op elk mensch, hoofd voor hoofd.

Art. IX handelt over „Geloof en bekering“. In dit artikel wordt niet duidelijk gemaakt, dat de vergeving der zonden zich grondt op de *voltoening* van den Borg. Het is daarom niet goed, dat de vergeving door den Vader zoo op den voorgrond geplaatst wordt, dat er voor de voltoening van den Zoon geen plaats overblijft.

Art. X spreekt over „den Heiligen Geest“. Daarin wordt verklaard, „dat de Geest overal inwerkt op de harten der menschen, om hen van het kwade af te houden en tot het goede aan te sporen“. Hier is verwarring van de *ge-meente gratie* en de *particuliere genade*.

Art. XI getuigt van de *nieuwe geboorte* en het *nieuwe leven*. „Wij gelooven“ staat hier, „dat de Heilige Geest alleen de werkmee-ster en Bron van de nieuwe geboorte is“. Dit kon er door, als men maar niet de gaven en den Persoon van den Heiligen Geest met elkander verwart.

Art. XII spreekt van de *opstanding* en het *toekomende leven*. Het genot van de geesten der rechtvaardigen wordt gezegd te bestaan „in onmiddellijke gemeenschap met God, en het gezicht van Zijne heerlijkheid“. Wanneer „de Wachter“, waaraan wij deze mededeelingen ont-leenen, hieruit afleidt, dat het de toelief is om door dit artikel de rechtinnige beschouwing van Christus van de baan te krijgen, dan meenen wij, dat dit uit het bovenstaande niet blijkt. Immers, in het rijk der heerlijkheid valt de Middelaar weg, opdat God alles zij in allen.

Art. XV spreekt van het *laatste oordeel*. De toestand van de goddeloozen wordt zoo zacht mogelijk beschreven; hun wee bestaat hierin, dat zij van de rechtvaardigen gescheiden zullen zijn, en dat hun loon eenwig zal zijn. Van Gods toorn, van de eeuwige straf en van een dag der wreake wordt met geen enkel woord gerept.

Art. XVI spreekt van den *Christelijken dienst* en de *eindelijke overwinning*. Grondtoon van dit artikel is: 1 Tim. 2:4 „En Hij wil dat alle menschen zalig worden en tot de kennis der waarheid komen“. Kennelijk vallen zij dit woord van den apostel op als behelzende den wil des *bestuurs*, terwijl toch daarin de wil des *bestuurs* wordt bekend gemaakt.

Uit al het bovenstaande zien wij duidelijk, welke geest de mannen die een *herziening* der Westminsterse confessie wilden doordrijven, bezield. Het verbaast ons, dat maar enkelen tegen „ulk een verandering der belijdenis hebben gestemd! Wordt het den Gereformeerden kerken van Nederlandschen oorsprong gegeven, tegen-over het streven om de belijdenis der kerk te verwateren, te stellen de bedoeling om haar te verdedigen en te bevestigen.

— Een gunstige beslissing voor de bijzondere school. Een getuigenis te-gen het Ritualisme.

Er is onder onze Gereformeerde broeders in N. Amerika een strijd ontstaan over het al of niet stichten van bijzondere scholen. De mannen van *De Wachter* bijvoorbeeld strijden voor bijzondere scholen, de redacteurs van *De Hoop* zijn er tegen. Nu is in sommige deelen van N. Amerika de toestand aldus, dat in de openbare scholen Gods woord wordt gelezen. Maar in verreweg de meeste gevallen is van openbare scholen met den Bijbel geen sprake. Zij die in streken wonen, waar dat schoolbe-stuur het gebruik van Gods Woord toelaat, konden nog een oogenblik denken, dat de openbare school nog zoo slecht niet is. Doch dat dit op den duur niet houdbaar is, blijkt uit het feit dat het hoogste gerechtshof van den staat Nebraska heeft uitgesproken, dat op de publieke scholen de Bijbel niet mag gelezen worden noch godsdienstige liederen mogen gezongen worden. De uitspraak van dien rechter luidt aldus:

„De wetten van den Staat verbieden ieder onderwijzer in tegenwoordigheid van de kinde-ren in de publieke school gedurende de school-uren een gedeelte van den Bijbel te lezen, het zingen van godsdienstige liederen, het opreden van gebeden in overeenstemming met de leer, het geloof, de gewoonte of gebruik van secta-rische kerken of godsdienstige organisaties.“

Deze verklaring laat aan duidelijkheid niets te wenschen over. Wij hopen, dat de oogen den tegenstrevenden broeders zullen opengaan en dat zij van harte zullen gaan medewerken aan de stichting van flinke bijzondere Christe-lijke scholen. Hier te lande zijn alle Christenen er ook van lieverlede toe gekomen om in te zien, dat „neutraal“ onderwijs niet kan gegeven worden en dat het daarom voor het opkomend geslacht noodig is, dat het een onderwijs ont-vangt naar den eisch van Gods Woord.

Niet alleen in Engeland maar ook, schoon op kleiner schaal, in Noord Amerika woerkt het Ritualisme in de Episcopale kerk voort. Daarom heeft Dr. Huntington, een sympathie-tische naam in Gereformeerde kringen, bisschop van Centraal New-York, een herdelijk schrijven gericht aan de geestelijken in zijn bisdom, waarin hij hen bestraft over de afwijkingen van de in de Prot. Episc. kerk aangenomen leer en dienst, en het aannemen van Roomsche gebruiken. Door het veranderen van den tijd van den openbaren godsdienst zijn er velen, die hieraan geen deel kunnen nemen. Er zijn er namelijk, die het bij den morgendienst willen laten. De eigenwillig-heid, waarmede sommige leeraars optreden, wordt ook ten eerste afgekeurd. Terecht mekt bis-chop Huntington op: „Indien het individualisme bepalen kan welke eenvoudige en eervoorde gebruiken door een nieuwen leeraar kunnen wor-den afgeschaft, dan zal wat pas is ingevoerd, spoedig weer bij verandering van inzicht oprij worden gezet.“

Deze vermaning van den bisschop is niet overbodig. Immers verklaarde zich een blad als *The Living Church* (De levende kerk) van Milwaukee voor de viering van het Avond-maal in den vroege morgenstond, in navol-ging van de Roomsche vroeg-mis. Ook staat dit blad de gedachte voor, dat de naam der kerk niet Episcopaal, maar „Katholiek“ moet zijn.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

EEN OVERWINNING.

II.

Op den bedoelden dag, tegen tien uur in den morgen, wandelde een deftig echtpaar het pad op dat naar de kerk van West Graafwijk voerde. De man droeg een deftig zwart gewaad, een kleine pruik en daarop een steek, gelijk in die dagen gebruikelijk was. De vrouw die aan zijn